

Верую...

Из "Вярата на избрания народ" ("Vera obrazovanih ljudi")

Тълкувание на Символа на православната вяра
от [Св. Николай Велимирович Сръбски \(1881-1956\)](#)

> На английски език: [The Faith of Chosen People](#) St. Nikolai of Zica)

Вярвам в един Бог Отец, Вседържител...

Кой сее семе по нива, неразчистена от коренища и камъни? Разумен човек не върши това. Разумният човек постъпва според словото Божие. Той първом разчиства от буренак нивата, па сетне сее доброто семе.

Нивата - това е душата човешка, буренакът - многобожието, а доброто семе - вярата в единия Бог.

Днес ви се струва напълно естествено и просто да вярвате в един истинен Бог, а пък смешно и налудно - в повече богове. Но не всякога е било така. Имало е времена, когато в цял свят само неколцина люде са вярвали в единия Бог. А всички останали, многобожници, са гледали с богаташко презрение на тяхното еднобожие затуй, че имайки един единствен Бог, те уж имали твърде малко. Еднобожниците пък гледали на многобожниците с учудване и съжаление, затуй че имайки много богове, те нямат нищо.

Вярата в единия Бог е трябвало най-напред да бъде придобита от надежден свидетел, а сетне да бъде сеяна из душите човешки като в ниви. Най-надеждният свидетел, който свидетелствува за единия Бог и против многото богове, е сам Бог - Живият и Истинният.

Той сам за Себе Си свидетелствувал чрез Своите достойни раби с думите: "Аз съм Господ, Бог твой, да нямаш други богове, освен Мене" (Изх. 20:2-3).

Единият, Живият и Истинният е откривал Себе Си постепенно. Сред буренаците на многобожието Той си намерил една нивица, разчистена от коренища, бурени и камънак, и по нея насеял доброто семе на вярата. Това били душите на отделни праведници. Тия души били още като приготвени свещи, които Той запалил и те светели в мрака на многобожието. "И светлината в мрака свети, и мракът я не обзе" (Ин. 1:5). Авел, Енох, Ной, Авраам, Исаак, Иаков, Иосиф, Моисей, Исаия, Даниил - свещи Божии, палени поотделно!

След това Единият, Живият и Истинният явил Себе Си на целия народ Иаковов и Израилев. По Своята милост Той им се открил най-напред в Египетската земя - земя чужда, сетне в пустинята - земя ничия и най-накрая в Ханаан - тяхната земя. И целият народ за някое време казвал: вярваме в един Бог.

Св. пророк Мойсей Боговидец при горящата къпина.
Икона от манастира "Св. Екатерина" в Египет, Синай

Но Божият народ почнал да се колебае във вярата. И това колебание траяло векове. Надвиснала опасността светлината да угасне в мрака, горящият огън да се превърне в пепел.

Виждайки тая опасност, Единият, Живият, Истинният, Състрадателният и Многомилостивият пратил сред човеците Своя Син, Господа Иисуса Христа: да разпръсне мрака многобожен, да укрепи за възход сърцата човешки, да посее доброто семе на вярата в единия Бог - Единия, Истинния и Живия.

Трудолюбивите Христови пчели, светите апостоли, разнесли тая вяра, тия Божии семена, по цял свят.

Наистина, като медоносни пчели Божии се пръснали апостолите от йерусалим на всичките четири страни, из народи и племена, та като с мед да усладят душите човешки с благовестието за единия, живия и истинния Бог.

Светите апостоли чистили земята от идолския буренак и душите людски - от вярванията в много богове. И по изчистените поля сеели светата вяра в единия, истинния и живия Бог.

О, как трудна и опасна била тая сеитба! Това било най-вече паметна битка, която - вярвайте ми, струвала на проповедниците на еднобожието и зной, и сълзи, и рани, и кръви.

Претрудно се разделяли човеците със своите измислени божества, трудно приемали те вярата в единия Бог. Смутени от многото твари и противните действия във вселената, тям се е струвало вероятно съществуването на много богове, нежели на един единствен Бог. Считали са, че повече богове могат да помагат повече, нежели един единствен Бог.

Против апостолите се надигнали два вида човеци - а такива два вида всякога е имало на света - едните били тия, които хранили душите си с отровата на идолопоклонничеството, а другите - тия, що хранили телата си чрез изработката на идоли. И последните били не по-малко възмутени от първите. Например, апостол Павел и златарят Димитър. "Някой си златар, на име Димитър, който правеше сребърни храмчета на Артемида и доставяше на занаятчиите немалко печалба, като събра тях, па и други работници на такива неща, каза: другари, знаете, че от тая работа зависи нашият добър поминък; а пък виждате и чувате, че не само в Ефес, но почти в цяла Асия, тоя Павел убеди и обърна доста народ, думайки, че не са богове тия, които се правят с ръце човешки. Тъй че има опасност... това наше занятие да дойде в презрение" (Деян. 19:24-27).

И тъй, едни смятали, че техните души са застрашени, други пък - че стомасите им са в опасност от новата вяра. Тъй са считали всички човеци на земята и всички народи с много малко изключения. И тези изключения са били предавани на сурова смърт, като Сократ в Атина.

Културата тук не помагала за нищо. Културните народи само са правили идоли си от скъпоценни камъни и с по-правилен облик от дивите народи, но идоли си оставали идоли и робството на човешките души и за едните, и за другите, си оставало едно и също. Когато св. ап. Павел дошъл в културна Атина, "възмущаваше се духом, гледайки тоя град, пълен с идоли" (Деян. 17:16). Също както Андрей в Сарматия, Матей в Египет и Вартоломей - в Индия. Идоли по тържищата, идоли пред съдилищата и казармите, идоли пред праговете, идоли в домовете, идоли по стаите, идоли навсякъде. Ни един списък не може побра всички богове, на които човеците и народите са се кланяли.

Всички тия идолски тръни деряли и разкървавявали светите апостоли. Ала те смело ги съсичали, изтръгвали и разчиствали, а на тяхно място сеели доброто семе на вярата в единия живия и истинен Бог. Тая титанска сеитба апостолите вършели със слово, чудеса, любов и жертва. Където не успявали

с едното, успявали с второто. Където не могли да успеят с нищо друго, успявали са със своята кръв и смърт. Тяхната мъченическа смърт попалвала идолите като жив огън.

Единият, Живият и Истинният благословил словото на Своите апостоли, техния труд, сълзи, въздишки и жертва. Тъй тяхното семе дало добър плод. А тоя плод се състои в това, че на хората днес им се струва напълно естествено и просто да вярват в единия Бог, а смешно и налудно - да вярват в много богове.

"Аз съм Господ, Бог твой, да нямаш други богове, освен Мене". Това е първото свидетелство на Бога за Самия Него, първото откровение пред земните човеци за Бога и от Бога, и първата заповед Божия. Да нямаш други богове, освен Мене, заповядва Бог, понеже ако имаш и други богове, ще те сполетят две беди: първата беда - да вярваш в лъжливи богове, несъществуващи и измислени, втората беда - да отделяш от благоговението и любовта, които всецяло принадлежат на Мене: Единия, Живия и Истинния, и за тези лъжебогове.

По такъв начин ти ще помрачиш вярата в Мене и ще отслабиш благоговението и любовта си към Мене. И Аз, оскърбен и унижен, ще се отдалеча от теб. И ти ще бъдеш безбожник, макар и да си въобразяваш, че си богат на благочестие поради вярата си в много богове. Защото многобожникът и безбожникът в последна сметка са едно и също нещо. И единият, и другият са без единия, живия и истинния Бог.

Вярата в Бог - Един, Жив и Истинен, е вяра на смирените и на разумните. Това не е вяра на горделивците, чиято гордост върши безумия, като обожествява себе си или нещо сътворено от Твореца, но нивга - самия Творец. Който е смирен, той е и разумен, а който е надменен - той е и безумен. На смирените Бог дава ум, да знаят и разбират, а на гордите Той се противи. Колкото повече се смиряват смирените пред Господа, толкова повече ум им дарява Господ. А умът е светлина, която води при Бога, при Единия, Живия и Истинния. Блазе на ония, що имат ум да видят преходността на тоя свят и нищожността на човека. Блазе на ония, които се усещат малки и нищожни, защото тях Бог ще въздигне до най-високото познание, до познанието на битието и величието на Всевишния Бог.

Това е вашата вяра, христоносци, и вярата на вашите предци, най-смирените и най-мъдрите. Нека тя бъде и вярата на децата ви - от поколение на поколение до края на времената. Тази вяра е непосрамваща, православна, спасителна. С нея се спасяваха бащите ви. Нито те посрамирах тая вяра, нито тая вяра посрами тях. Наистина, тази е вярата на образованите човеци, на ония, които носят в себе си образа Божий. На Страшния съд те не ще бъдат посрамени пред лицето на ангелите и на праведниците. Но ще получат слава и ще бъдат наречени благословени.

Един. Жив. Истинен.

... Отец, Вседържител, Творец на небето и земята, на всичко видимо и невидимо.

Със страх и трепет да надзърнем през отдръпнатата завеса на вечността. Тая завеса не е била отдръпната от немощна човешка ръка. Нея я е отдръпнал Той - Единият, Живият и Истинният. Та ако не беше сторил Той това, кой други можеше да го стори? Всички човешки умове, ведно с всички поднебесни сили не биха могли да помръднат тая завеса нито на косъм.

Той се смилил над човеците и подигнал завесата. И три струи светлина бликнали над човеците, носещи в себе си Неговия образ. И образованите видели това и потръпнали от свята радост. Той открил Себе Си като несравним, равен единствено на Себе Си. Единият, Живият и Истинният се явил като Отец, Вседържител и Творец.

Св. пророк Мойсей получава скрижалите на Завета.
Икона от XII в., манастира "Св. Екатерина" в Египет, Синай

Вашата немирна мисъл бърза да запита: чий Отец? и откога Отец? Отец на нашия Господ Иисус Христос и Отец отвека. Преди сътворяването на света Той е бил Отец. Преди времето и временните същества, преди ангелите и всички небесни сили, преди слънцето и луната, преди зората и месечината, Отец е родил Своя единороден Син. Говорейки за вечното, смеем ли да изречем думата "кога"? От- когато Бог е Бог, оттогава е и Отец. Но за Него няма "кога", тъй като за Него не съществува кръговратът на времето.

Всевишният разкрива Себе Си първо като Отец, а после като Вседържител и Творец. За вас, образованите, това е ясно. Неговото родителство се отнася до Неговия съвечен Син, а вседържителството и сътворяването - към сътворения свят, видим и невидим. Следователно, първо Отец, а после - Вседържител и Творец. Във вечността никой не може да назове Бога - Отец, освен Неговият единороден Син.

А във времето? Нито във времето, во веки веков - никой. Чуйте древната история на човешкия род и я турете в сърцето си. Тя ще дари светлина на вашия ум и радост на душите ви.

Откак свят е сътворен и откак Адам е изгонен от рая заради смъртния, отвратителен грях на непослушанието към своя Творец, до слизането на Сина Божий на земята никой от смъртните не се е осмелявал да нарече Бога свой Отец. И най-дивните Негови избраници са Го зовяли най-често с различни имена - и Вседържител, и Съдия, и Всевишен, и Цар, и Господ на силите, само не с това пресладко име - Отец.

И най-великите сред човешкия род са можели да се усещат единствено като създания на всемогъщ Творец, като грънци на божествен Грънчар, ала нивга - като деца на един небесен Отец. Това право е дарувано на човеците чрез Господа Иисуса Христа. Но е дадено не на всички, а само на ония, които Го приемат. "А на всички ония, които Го приеха, даде възможност да станат чедра Божии" (Ин. 1:12). Тоест, да получат осиновение и да могат да се обръщат към Бога с думите: Авва, сиреч Отче! (Гал. 4:5-6; Рим. 8:14-16).

Това осиновение, дар на Божията милост, открил и предложил на човеците сам Христос в самото начало на Своето служение в света. Той открил на човеците, че оттогава могат да наричат Бога свой Отец, като казал: "а молете се тъй: Отче наш, Който си на небесата!" (Мт. 6:8). И оттогава до ден днешен милиони и милиони младенци и старци по земното кълбо ден подир ден мълвят: "Отче наш!"

Злите духове нямат право да наричат Бога свой Отец. И на неразкаялите се грешници не е дадено да изричат тия сладки думи: Отче! Само на праведниците и на каещите се грешници се дава правото да могат в молитвите си от все сърце и душа да зоват Бога: Отче наш! А на ония, които воюват срещу Бога и Божия закон, било в мислите си, думите си или делата си, изобщо не е дадено да се обръщат към Бога с това утешително и пресладко име: Отче!

Триста и осемнадесетте свети отци в Никея, съставили Символа на вярата за всички вас, които носите в себе си образа Божий, които сте образовани, назоваха Бога най-първом Отец, а после Вседържител и Творец. Те сториха това, просветени от Светия Дух Божий. Сториха го първо затуй,

че Всевишният Отец на Господа Христа съществува преди времената и сътворението на света. И второ, защото въплътеният Син Божий донесе като първи дар за хората, - Своите следовници - усиноwienie, сиреч правото да назовават Неговия Отец свой Отец. Отче наш! Каква друга радост под слънцето и звездите може повече да възрадва сърцата ви, о, образовани, които носите в себе си Божия образ? И не само ви е позволил Господ Син Божий да наричате Всевишния, Единия, Живия и Истинния Бог ваш Отец, но дори е заповядал това: „и никого на земята недейте нарича свой отец, защото един е вашият Отец, Който е на небесата" (Мат. 23:9)! О радост ваша, радост неизказана! Истинският наш родител е на небесата, над слънцето и звездите. Земните родители са само сянка и символ.

Радостта ви е и в това, че този ваш небесен Отец е Вседържител и Творец. Светите никейски отци, просветени от Светия Божий Дух, са нарекли Всевишния най-напред Вседържител, а после Творец. Не изглежда ли по-естествено, ще запитате, първо да се сътвори нещо, а после да се държи; и би ли трябвало да назоват Всевишния първом Творец, а после Вседържител? Така само изглежда, но не съдете по външното, когато размисляте за Истинния Бог. Ето, Бог наистина е най-напред Вседържител. Преди още да сътвори небе и земя, Бог Вседържител е държал у Себе Си и плана за сътворението, от най-великото до най-дребното, ведно с всички сили, всички закони, всички наредби. Без това мъдро вседържителство как щеше да бъде творението възможно и осъществимо?

И когато величественият Творец създал двата свята - видимия и невидимия, Той продължил да бъде Вседържител и да държи изцяло в своята ненадделима мощ всички сили, всички закони и всички наредби в тия два свята. Нито едно враче не може да падне на земята без волята на вашия Отец, потвърждава това и Синът Божий (Мат. 10:29). „И косъм от главата ви няма да загине" (Лк. 21:18) без волята на Бога Вседържител. Със Своята крепка ръка Бог държи дори отреклите се от Него и богоборците. Всички техни действия против Неговите закони и против верните Той обръща и използва за добро по неизречимата Си премъдрост и могъщество. И всичко привежда в съгласие със Своите планове.

Ни една сълза на праведника, дори ако падне в морето, не оставя забравена. Нито една добра или лоша дума, изречена на тоя свят, няма да остане без Божия присъда, явна или тайна.

Отец, Вседържител, Творец. Такъв е вашият Бог, Единият, Живият и Истинният. Като Творец Бог е сътворил небето и земята и всички видими и невидими творения. „Бог наш е на небето и земята, всичко, що поиска, сътвори" (Пс. 113:11, по слав. текст) Под небе светите тълковници отвека са разбирали царството на ангелите и всички останали могъщи небесни сили, видими за Бога, а за нас - невидими. Под земя са разбирали всички творения на земята, в земята, около земята и от земята, достъпни за сетивното ни познание.

Всичко видимо и невидимо, което е сътворено, сътворено е от Бога. Не съществува никакъв друг Творец, ни на небето, ни на земята, освен Всевишния Бог. Нито съществува какво да е творение, от най-великото до най-малкото, което да е сътворил друг някой, а не Всевишният. Той е единичният Творец в пълния и истинския смисъл. В пълния и истинския смисъл Творецът е Онзи, Който е сътворил и градиво и сграда, предметите и техните различни видове; и Който във всичко е вложил някаква тайнствена сила на съществуване, взаимно отнасяне, привличане и отблъскване, движение и живот.

Затова, щом чуете, че Творецът е създал всичко сътворено, разбирайте все едно, че Творецът не само е създал различните творения от готово градиво, но и самото това градиво. В това тъкмо се е проявила пълнотата на Божията творческа мощ - че Той е сътворил и едното, и другото. Дали това градиво било съставено от четирите велики стихии: земя, вода, огън и въздух, както са мислели

древните, или и тези четири, заедно с всичко останало, от едно правешество със свойствата на електричеството, както мислят новите учени - нужно ли е да се впускате в изследване на това? Едно е несъмнено - основа и вътък на тъканта на цялата вселена е замисълът и сътворяването ѝ от великия Бог Творец.

Могат ли всички човешки мисли да проумеят цялата чудесност и величие на тая тъкан, о, образовани? Или всички очи да я обхванат? Или всички езици да я изкажат? Видовете и багрите, многобройността и размерите, музиката и песните, радостите и болките, световите във водата, световите в праха, световите във въздуха, звездната огнена колесница - не ви ли тласка всичко това, образовани, към молитвено чувство, по-високо от словото?

Но знайте, че всички тия чудеса и величие във видимата вселена са подобни само на китен двор пред портите на царски палати, пред вратата на невидимия свят, духовното, ангелското царство. А едва там, зад тая врата, обитава истинското чудо, чудо на чудесата, величие на величията. Там, гдето наместо слънце свети Сам Всевишният Цар на царете (Откр. 22:5)! Тъкмо тук не ще помогне ни мисълта, ни окото, ни ухото, нито езикът. Великият апостол „беше грабнат и отнесен в рая и чу неизказани думи, които човек не може да изговори" (2 Кор. 12:4). Тъй на небесата, в духовното царство на Царя и Творца всичко надвишава сегашните ни сили да разбираме и изразяваме.

А тоя видим свят, сравнен с невидимия, е като сянка в сравнение истинския предмет, като символ в сравнение с духа, като слово в сравнение със смисъла, като писмо за далечния дом на изгнаника. Но и единия, и другия свят е сътворен от същия Творец. Той единствен държи и двата свята в Своята неуморима и вседържителска ръка - единият Вседържител. Той единствен ги води по тайни пътища към тайнствени цели, които им е предопределил - Той, благият Отец на Господа Христа и всички Свои избрани чеда.

Такава е вярата на плачещите, на ония, които плачат за правда, истина и живот. Тя не е вярата на служителите на неправдата, лъжата и смъртта, приятелите на смеха, който свършва с отчаяние. Това е вярата на плачещите над немощите си и над немощите на човешкия род. Те дирят Извора на правдата, истината и живота. И този Извор им се дава. Тогава техните жалостни сълзи се преобръщат в сълзи на радост. Защото са намерили най-драгоценното благо - Отца, Вседържителя, Творца. Какво повече им остава да търсят, когато с Него те придобиват всичко? Едно им остава - сълзи на покаяние, чрез които се умиват от всяка неправда и лъжа и се отбранват от вечна смърт. Покаяните се, умитите със сълзи стават благи и милосърдни към своите братя, техни спътници по пътя към вечния дом. И им помагат да познаят истинския Бог, Извора на правдата, истината и живота.

Това е вашата вяра, христоносци, вярата на вашите прадеди, които не жалеха ни труд, ни сълзи, докле не се приближиха до Господа и не получеха от Него утешение. Нека тя бъде вяра и на вашите деца, от поколение на поколение, чак до края на времената. Тази вяра е непосрамваща, православна, спасителна. Наистина, тя е вярата на истински образованите люде, на ония, що носят в себе си Божия образ. На Съда Божий на тях няма да им бъде тежко. Те ще се нарекат благословени.

Отец. Вседържител. Творец.

[...]

... и възкръсна в третия ден, според Писанията

Христос воскресе, образовани! Земята не можа да Му навреди, ни гробът - да Го удържи. Да възкръснат и душите ви, мили Христови дечица! Да засияе у вас образът Божий, очистен от земното

и спасен от смъртното тление! Радвайте се и веселете се, защото вашият Месия, един и единствен, победи смъртта, това страшилище за всички земнородни!

Чудесното възкресение на Господа Христа от гроба е в пълно съзвучие с Неговото чудесно явяване на света. То подобава на Неговото необикновено рождество от пречиста Девица, на Неговите всемогъщи дела на земята, на Неговата небесна премъдрост и милост, на Неговото свръхчовешко търпение и достойнство при понасянето на неправда и мъки, и на Неговото божествено опрощаване на собствените убийци от кръста. Всичко е съзвучно. Всичко се съгласува едно с друго и подобава едно на друго. Както от една капка морска вода може да узнаете качеството на цялото море, тъй по едно събитие от живота Христов можете да познаете целия Негов характер. А той представлява едно неземно чудо, органически съставено от безброй чудеса. Той е вашият всемогъщ Месия, о образовани, Който ви е благословил от кръста, от гроба, и извън гроба.

Възкресението е като драгоценен камък в нанизата от неземни драгоценни камъни, каквито представлява земният живот на Господа. Тоя драгоценен камък притежава същата красота, същата драгоценност, същата миловидност като останалите камъни от божествения наниз Христов. Христовото възкресение е напълно естествено от гледище на вечната действителност, която Той сам откри чрез всичките Свои дела и цялата Си Личност. Призори на третия ден всемогъщият Господ се вдига от мъртвите и се явява жив на Своята свята Майка, на жените-мироносици и на апостолите ([Мат. 28](#); [Марк 16](#); [Лук. 24](#); [Иоан 20 и 21](#) гл.; [1Кор. 15:6](#)). После Той се явява цели четиридесет дена на Своите ученици и приятели ([Деян. 1](#)). После се явява и на Своя неприятел и гонител Савел (Деян. 9). Явил се, значи, първом на приятелите и следовниците Си, като на първи членове на светата Му Църква, та да утвърди и образова най-напред тях, а сетне - и неприятелите Си. На последните пък се явил както да отбрани Църквата Си, тъй и да покаже на Своите неприятели милостта Си. Както бе сторил и от кръста. Защото той "праведните люби и грешните милува", и иска всички да се спасят и достигнат до познание на истината.

Възкръсналият и жив Господ още се явил и на многобройни мъченици за Неговото име. Явявал се на преподобни човеци и свети жени и девиси през цялата история на Църквата Божия до ден днешен. Явявал се наяве и насън, в битки и тъмници, край болнични одъри и сред неволи, гдето не помага човешка сила. Явявал се и в сирашки колиби, и в сияйни олтари на светите Си служители, както и на покаяли се грешници в бърлогите на греха. Явявал се е само там, дето са Го призовавали с горещо желание и молитва в сълзи и където явяването Му е било необходимо. Има ли смисъл още да изброяваме? Това Негово живо присъствие усещат непрестанно истински образованите люде - ония, що носят у себе си образа Божий. Вижте какво е казал възкръсналият и жив Бог като последни думи към Своите следовници: "и ето, Аз съм с вас през всички дни до свършека на света. Амин" (Мт. 28:20). Амин, Господи!

Според Писанията. Както е писано от боговдъхновените писатели, както е предречено от Божиите пророци - тъй се е и сбъднало. Писал е пророкът: "Ти не ще оставиш душата Ми в ада и не ще дадеш на Твоя Светия да види тление" ([Пс 15:10](#)). Писано е още и предречено: "Да възкръсне Бог и да се разпръснат враговете Му" ([Пс. 67:1](#), по слав. прев.) Ала освен многото пророчества за Христовото възкресение в Стария Завет на Св. Писание, това величествено събитие е символично изразено и предизобразено в съдбите на много праведници.

Тъй съдбата на праведния Авраам, който много пъти е бил в смъртна опасност от най-могъщи врагове, но пак е излизал жив и победител, представлява предобраз на победата на Христовото възкресение. Подобен предобраз е и Исаак, който е бил положен под ножа на своя баща, ала е бил спасен. Предобраз на Христовото възкресение е и пророк Иона, който три дни е прекарал в утробата на кита, но пак е излязъл оттам жив. Такива са и съдбите на много праведници - Моисей, Ной,

Йосиф, цар Давид, пророк Илия и пророк Даниил, тримата момци в огнената пещ, многострадалния Иов и много други, които бидейки обременени от сатанински и людски неправди, най-накрая са победили и са се сдобили със слава, като са опазили неповреден у себе си Божия образ. Затова и светите Никейски отци са положили, че Господ Христос е възкръснал от мъртвите според Светото Писание. Защото по-убедително за хората е събитие, което е отнапред предречено, нежели онова, което не е било предричано.

А светите евангелисти са записали в Евангелията как сам Господ много пъти предсказал Своето възкресение пред учениците Си. Всъщност всеки път, когато Той предсказвал Своето страдание, едновременно с това предричал и Своето славно възкресение ([Мат.](#) 16:21; 17:23; 20:19; 26:32; срв. [Марк.](#) 8:31; 9:9-31; 10:34; 14:28; [Лук.](#) 9:22; 18:33; [Иов 2:19:22](#)). И всичко както било предсказано, тъй се и сбъднало. Вашият Господ и Изкупител е бил замъчен, разпнат, мъртъв и погребан, но на третия ден славно е възкръснал от мъртвите.

Любовта е непобедима, царски дечица! Нейният дом е на небесата, нейното царство - във вечността, нейната сянка - на земята, нейното отсъствие - в ада. О, и сянката ѝ - колко могъща е тя! А истинската любов, що пламене в огнището на вечното родителство и вечното синовство Божие, тая, що е довела Христа на земята - тя е всемогъща. Сатаната заедно с грешниците глупаво се възрадва над мъртвия Месия. Глупостта на сатаната стигнала дотам, че той напълно се лишил от образа Божий в себе си. Отде би знаел той, отде би се сетил как всемогъща е божествената любов! Това нейно могъщество няма нито прилика, нито мяра, нито граница. Земята би се пръснала, ако Христос не бе възкръснал от нея - тя не би могла да Го удържи в себе си. Такава е силата на действителната, небесната, вечната любов - сила неизречима. Благодарение на силата на тая пламенна любов небесният Цар е посетил земята, понесъл е всички унижения и мъчения и най-накрая е възкръснал. Благодарение на нейната сила недъзите се излекуват, демоните се разпръсват, болестите се изцеляват, бурите утихват, цялата природа става послушна. Тая сила на любовта цяла е чудотворна и гдето и да се яви - в който и свят и време - тя върши чудеса.

Това е вярата на Божиите деца, на царските деца, които са осиновени Богу чрез силата на Христовата любов. Нея не могат я прие ненавистници и злосторници, богомразци и човекомразци, които от своите си грехове си плетат окови и ги слагат в ръцете на адските духове. Тази вяра е на светлите и чистите души, на боголюбивите и човеколюбивите люде. Те я приемат и страдат за нея по подобие на Христовите страдания. Тая любов им облекчава страданията и услажда горчилките. Очите им за замъглени за всички измамни блага на тоя свят, а техният духовен взор, очистен и просветен от сълзи, ясно гледа към дома на вечната любов. Блазе им в Съдния ден, в Страшния ден на Божията разплата. Него ден те ще устоят и ще се сгреят на огнището на вечната любов.

Не е ли тая вашата вяра, христоносци, и вярата на най-славните ваши предци? Нека тя бъде вярата и вашите деца. Това е вяра непосрамваща, православна, горчива като смърт, но целебна като небесен балсам, светла като възкресение. Наистина, тая е вярата на великите души, на истински образованите люде, що носят в себе си образа Божий. В съдния ден на възкръсналия Месия те ще да бъдат помилувани и назовани благословени.

Победа. Възкресение. Радост.

... И се възнесе на небесата, и седи отдясно на Отца.

Най-чудният Гостенин посети земята и се върна у дома Си. И останаха да Му се чудят. И това учудване обходи цялата земя. И няколкостотин човешки поколения цели деветнадесет столетия са

говорили за тоя чуден Гостенин повече от всекиго друго на света. А най-голямото чудо е, че всички тези поколения са говорили за Него не само като нявгашен Гостенин, но и като Съвременник. И до ден днешен за Него се говори в нашето поколение като за нявгашен Гостенин и като за Съвременник. Всякога Нявгашен и всякога Съвременен. Това е едничко по рода си чудо в историята на човешкия род. Личността на тоя Гостенин е изключителна, несравнима с никого, необяснима с нищо на земята. Мнозина с учудване се питат: кой е Той? Ние Го познаваме и не Го познаваме. Гледаме Го отдалеч, гледаме Го и отблизо. Дъхът Му е сред нас, властта Му е над нас. Името Му ни носи надежда, утеха и радост. Кой е Той?

Той е Царят на небесното царство, предрешен като човек, като истински човек - тоя необикновен Посетител на земята. Както възкръсването Му от гроба подобаваше на Неговата мощ, тъй и възнесението Му на небето съответствуваше на Неговото величие. "Излязох от Отца и дойдох на света; пак оставям света и отивам при Отца" (Ин. 16:28). Какво по-разбираемо от това?

Какво по-разбираемо от това, когато синът е изпълнил бащината си воля, да се завтече обратно при баща си? Не е ли естествено един цар, кога е победил на война, да си се върне в царството си? И за сеяча - кога е засял нивата си, да си се прибере у дома? И за учителя - кога е изрекъл учението си, да се оттегли в живелището си? И за пастиря - кога е намерил изгубената овца, да се запъти натам, отдето е дошъл? И за свещеника - кога е осветил някой дом, да се върне обратно? И за работника - кога е свършил делото си, да отиде на отдых? А Господ Христос слезе в света и като Син, и като Цар, и като Сеяч, и като Учител, и като Пастир, и като Свещеник, и като Работник. И като свърши делото Си, мисията Си на тоя свят, естествено е и разбираемо да Си се върне във вечното царство на небесата, отдето е слязъл между човеците.

Възлизането на победоносния Господ на небесата е било също тъй чудесно, както и Неговото слизване от небесата! Чудесно роден от Светата Дева и Божията сила, тъй чудесно се възнесъл Той на небесата с божествена сила пред лицето на Светата Си Майка и учениците Си. Възнесението Му е разумно и засвидетелствувано. Разумно е то според всевишна, небесна разумност; засвидетелствувано е от очевидци, които драговошно са приели страдания за своето свидетелство.

Мнозина са свидетелите - кой може да ги изброи всичките? Свети апостол и евангелист Марк пише за Господнето възнесение: "А след разговора с тях, Господ се възнесе на небето и седна отдясно на Бога" (Мр. 16:19). По-пространно това величествено събитие е описано от свети Лука, лекаря, който казва: "И като рече това, както Го те гледаха, Той се подигна, и облак Го подзе изпред очите им. И докле гледаха към небето, когато се Той възнасяше, ето, застанаха пред тях двама мъже в бели дрехи и рекоха: мъже галилейци, какво стоите и гледате към небето? Този Иисус, Който се възнесе от вас на небето, ще дойде по същия начин, както Го видяхте да отива на небето" (Деян. 1:9-11; Лк. 24:51). При това събитие отново виждаме ангели Божии - както и при Спасителевото зачеване и рождество, както и по време на Неговия пост подир кръщението, както и през време на Неговите страдания в Гетсиманската градина, както и при Неговото славно възкресение. Небесните воители всякога са край своя Цар и биват виждани явно от човеците, когато тоя Цар намери това за полезно.

Още старозаветният Псалмопевец пророчески е казал: "Подигнете, князе, вашите порти, подигнете се, вечни порти, и ще влезе Царят на славата! Кой е тоя Цар на славата? – Крепкият и силният Господ, силният на война Господ. Господ на силите, Той е Цар на славата" (Пс. 23:7-8,10 – по слав. текст). И сам Господ, Свидетелят над свидетелите, е предрекъл Своето възлизане на небето и Своята бъдеща слава. И ги е предрекъл в часа на най-голямото Си унижение, когато евреите Го заплюваха и Му удряха плесници в двора на първосвещеника, предрекъл ги е със следните свети слова: "Казвам ви обаче: отсега ще видите Сина Човечески, седнал отдясно на Силата и идещ на небесните облаци" (Мт. 26:64; Лк. 22:69). Какво по-голямо свидетелство от Неговото искат човеците? В устата на вашия

Месия не ще се наиде лъжа ни за онова, що Той е изрекъл за миналото, нито за онова, що е изрекъл за бъдещето.

Но ето още свидетелства, потвърдени с кръвта на свидетелите, та още повече да се нахранят душите ви с истина. Свети апостол Петър свидетелствува за Христа, че е отишъл на небето и е отдясно на Бога и че ангелите и властите и силите са Нему покорни (1 Петр. 3:22). Свети апостол Павел, бидейки въздигнат до третото небе и съзрял там чудесата на небесния свят, свидетелствува, че Отец е турил Своя Син от дясната Си страна на небесата по-горе от всяко началство и власт и сила и господство, и от всяко име, с което именуват не само в тоя век, но и в бъдещия, и е покорил всичко под нозете Му (Еф. 1:20-22; вж. също Евр. 12:2; Кол. 3:1). Личен свидетел на това е и свети първомъченик и архидякон Стефан. "А Стефан, изпълнен с Дух Светий, като погледна към небето, видя славата Божия и Иисуса да стои отдясно на Бога, и каза: ето, виждам небесата отворени и Сина Човечески да стои отдясно на Бога" (Деян. 7:55-56). И свети Андрей Цариградски е видял Господа в слава на небесата. Тъй и много други свидетели, особено мъченици, на които Господ се явявал, та да стори мъките им по-лесно търпими.

И тъй вашият Месия и Спасител, един и единствен, се възнесъл на небесата, отдето бе слязъл като Гостенин. Възлязъл в Своето първоначално царство, вечно и безсмъртно, гдето е приготвил място и за Своите последователи от другото Си царство, от Своята Църква на земята.

Затуй, образовани, вие не бива да чакате друг месия, който уж ще открие за вас земно царство и ще царува на земята. Такъв месия очакват неверните, необразованите, - които са помрачили у себе си образа Божий. Не знаят те, клетите, че такъв месия не е истински, а лъжовен. Че колкото и да е велико и дългоденствено земното царство, краят му трябва да дойде, като на всичко временно и земно. А с края дохожда скръб и отчаяние.

Мигар може такова царуване да удовлетвори душите ви и да дарува мир на сърцата ви? Мигар такъв месия може да ви бъде по сърце? Истинският Месия, единственият, истинният, е рекъл: "Моето царство не е от тоя свят" (Ин. 18:36). Истинският и истинен Месия е по-възвишен и по-чудесен от всички човешки представи; при това - по-прекрасен и по-хубав от всички желания. Царството Му е по-горе от времето, от промените и преходността - царство вечно, безкрайно, безсмъртно.

Такъв Месия е само един - нашият Господ Иисус Христос, единородният Син Божий, Цар и Гостенин, роден на земята от пречистата Дева Мария, заради нас разпнат по времето на Пилата Понтийски, пострадал, погребан, възкръснал и възнесъл се на небесата, гдето седи в слава отдясно на Бога Отца.

Тая е вярата на светците, вярата на ония, които са победили себе си и са възнесли ума и сърцето си към светлите небеса. Благодарение на тая вяра те са и победили низшето свое естество и са възлезли с ум и сърце на небесата, и са станали свети. Те са плод на тая вяра - най-здравият плод, който земята е виждала. Нея вяра не могат я прие разпътните, чийто ум и сърце се влачат из прахоляка. Ония, що сами себе си обуздават, и обучават, и притесняват - те възрастват до небесата. Ония, за които е сладка молитвата, се радват на тая вяра. Ония, които струват милостиня и прощават на препъналите се - те се веселят от тая вяра. Те не престават да мислят за Страшния съд, затуй и тоя съд не ще бъде за тях страшен. Те ще бъдат назовани Божии дечица, царски дечица. И вечно ще царуват наедно с възнеслия се Господ. И ще се съгръват от огнището на вечната любов, на вечното Божие бащинство.

Не е ли тая вяра, христоносци, и вярата на най-святите ваши предци? Нека тя бъде вярата и на децата ви, от коляно на коляно. Тая вяра е непосрамваща, православна, спасителна, дълбока до дъното на гроба и висока до небесното висине. Тя е вярата на възкръсналите и възнеслите се души. Тя проповядва покаяние и очищение. Нея я приемат и скъпят истински образованите люде, ония, що

носят у себе си образа Божий. В Съдния ден, кога начене съда Си възнесият се Господ, те ще бъдат помилувани и назовани благословени.

Възнесение. Благослов. Мир.

[...]

... и в една света, съборна и апостолска Църква

Предлагаме на читателите на "Православна беседа" откъс от книгата "Верую во единого Бога", разяснение на Символа на православната вяра от Охридския и Жички светител Николай (Велимирович)

Пътници, ето го и корабът! Когато придошъл потопът, Ной се спасявал в сигурен кораб. Потопът на безумието и греха бушува непрестанно. Затова Човеколюбецът Бог е създал кораб на спасението. Питайте за Неговия кораб и бързо влизайте!

Да не ви измамят многото шарени лодки, украсени и накупрени отвън. Питайте за здравината на мореплавателния съд и за изкуствеността на капитана. Христовият кораб има най-яките стени и най-изкусния кормчия. Това е Сам Дух Светий, Всеводецът и Всемогъщият.

Да не ви измамят и ония, които призовават към своите малки и нови лодки и които ви предлагат отделни лодки, само за вас. Пътят е дълъг и бурите са опасни.

Да не ви измамят и ония, що казват, че от другата страна на морето няма друга земя, нов свят, и затова не е нужно да се предприема далечно плаване. Те ви зоват на риболов край бреговете. Толкова виждат и знаят. Наистина, в пропаст са паднали и вас в пропастта увличат.

Не се оставяйте да ви измамят! Но питайте за Неговия кораб! Ако и на пръв поглед той да е най-неугледен от всички, ала як е и сигурен. Макар по него да няма много шарени знамена, освен кръстния знак, знайте, че на него животът ви е осигурен. А при морски пътешествия първото и главно правило е да бъде осигурен животът на пътника.

Щом вярвате в Христа Спасителя, христоносци, вие вярвате и в Неговото дело. А Неговото дело е Църквата, корабът на спасението. На него се носят воинствата на спасените и спасяващите се. Това Свое дело Господ е основал върху вярата, яка като камък. Както е рекъл и прорекъл: "на тоя камък ще съградя църквата Си и портите адови няма да ѝ надделеят" (Мат. 16:18) И наистина, досега не са ѝ надделели, нито ще ѝ надделеят някога.

Църквата се нарича тяло Христово. Вие сте тялото Христово (Рим. 12:5, Кор. 12:27). Затова Църквата е една единствена. Та нали не може под една глава да има две тела! А Христос е назован и глава на Църквата (Кол. 1:18). Отгук: един Христос, една Глава, едно тяло - една Църква.

Ако има отстъпничество и ереси, вас какво ви смуцава? Всичко това е превидено и предречено, както изкусният кормчия предвижда и разказва на пътниците за предстоящите бури и несгоди. "Трябва да има помежду ви и ереси", говори апостолът, "за да се явят достойните измежду вас" (1 Кор. 11:19 по слав. текст). Ако една група от пътниците в кораба си направи корито и се спусне в морето да си плува отделно, изпълнете се с жалост към тях. И толкова. Техният отчаян пример, тяхното вироглаво хвърляне в погибел утвърждава вашата вяра в кораба на спасението, който е един единствен.

Църквата се нарича свята. Вие знаете защо се нарича свята. Първо, защото е основана от най-Святия от всички святи. Второ, защото Господ я е събрал, изкупил, очистил и утвърдил чрез Своята свята и

пречиста Кръв. Трето, защото от нейното основаване я ръководи, вдъхновява и оживява Светият Дух Божий. Четвърто, защото всички нейни членове са призвани да бъдат святи, отделени от всичко несвято на тоя свят, гдето те растат и през който пътуват. Пето, защото светите небеса са предназначени за нейна вечна обител. Шесто, защото в нея са всички ония дадени от Бога средства, чрез които човешките се освещават и стават способни да бъдат жители на небето. Затова се нарича Църквата свята.

Църквата се нарича още и съборна. Защо? Първо, защото събира за живия Бог чеда от всички земи, от всички племена, от всички народи. Тя не се ограничава нито с една раса, нито с едно племе, нито с една държава. Подобна на човек, що стои на кръстопът и зове пътници на царската трапеза (Мат. 22:9), е и Църквата. Светата съборна Църква призовава и събира човешките синове и дъщери за спасение. И не отхвърля никого, освен оногова, който я отхвърля нея, като по такъв начин отхвърля самия себе си. С това се отличава новозаветната, всеобхватна Църква от старозаветната, подготвителната, ограничената само с един народ.

Църквата се нарича съборна още затуй, че не е ограничена и от времето. Тя обхваща не само всички верни от Христа насетне, но и всички ония святи и праведни души от Адама до Йоана Кръстителю, заради които Господ слязъл в ада.

Църквата се нарича съборна и затуй, че тя обхваща живи и покойници. Упокоените ù в Господа членове са също толкова нейни, колкото и живеещите сега на земята. Пътниците, които корабът на спасението е пренесъл на новата земя, в безсмъртното царство, както и ония, които той пренася днес и които ще пренася утре - всички са членове на едната света съборна Църква.

И тъй, Църквата се нарича съборна затуй, че не се ограничава нито с една раса, нито с един народ, нито от пространството, нито от времето, нито от смъртта.

Заради всичко това Църквата е съборна както по своето учение, тъй и по своето устройство.

Светата Църква се нарича и апостолска. Тя се нарича тъй първо, защото нейни първи членове са били Христовите апостоли - първи лични свидетели на чудесния живот и дела на Сина Божий на земята и първи Негови следовници. Второ, защото апостолите са я устроили и разпространили по цял свят. Трето, защото светите апостоли първи след Господа са пролели кръвта си в нейните основи. Четвърто, защото нейното апостолство до ден днешен не престава. Апостолството на Църквата днес се вижда от две страни - заради своята апостолска мисия в света и поради своите служители* правата, православната Църква носи непрестанно печата на апостолството.

На Църквата като учреждение не ù е дадено да властвува, но да служи. Да служи на Божиите народи до мъченичество, подобно на Господа Христа. Да освещава човешките души, да ръководи духовния и нравствения живот на хората, да свети. Не да поробва, но да освобождава. Защото всички човещи са призвани към Христовата свобода, към свободата на Божиите синове. Както е писано: "затова не си вече роб, а син" (Гал. 4:7) и още: "стойте твърдо в свободата, която Христос ни дарува" (Гал. 5:1). Като кораб на спасението, Църквата Божия носи не роби, но свободни деца, царски чеда, към безсмъртното небесно царство. Няма по-драгоценен товар, няма и по-отраднa пристан!

Това е вярата на мъжествените и дружелюбните. Нея трудно я приемат страхливците и саможивите. Мъжествени са ония, които имат смелост да въстанат против езическото безредие на душата си и да въведат там евангелския ред. Дружелюбни са ония, които желаят да пътуват в съдружие и гледат на своите спътници през зарята на оная вечна светлина в далечината. И се радват на спътниците си като на свои братя, като на сами себе си, като на оная вечна светлина, която всички тях ги осветява, милува и привлича към себе си. Мъжествените и дружелюбните желаят да имат в себе си и около

себе си ред. Те ценят чуждата помощ и не отказват своята. Желят да се стеснят, за да сторят място на другите. Подобно на Бога, те горят от желание всички човеци да се спасят и достигнат познание на истината. Като признават величието на живия Бог, те не виждат в себе си нищо велико. На себе си те гледат като на малки органи от едно тайнствено и велико тяло - Църквата, глава на която е Христос. Не се блъскат едни други, не се боричкат за първенство. Не се боят от отвъдния живот, не се страхуват от смъртта, хвалят добрите дела на своите спътници, а своите не показват. И така в съгласие, в ред и радостно те пътуват като ято птици към топлите страни - към царството на божествената светлост и родителската топлина.

Това е вашата вяра, христоносци, вярата на мъжествените и дружелюбните ваши предци. Нека тя бъде вярата и на децата ви от поколение на поколение, на всички тях до края на пътешествието, до тихото пристанище. Тази вяра е непосрамваща, православна, спасителна. Наистина, тази е вярата на образованите люде, на ония, що носят в себе си образа Божий. В Съдния ден, деня на Божиата правда, когато Христос ще съди по правда, те ще се назоват благословени.

© Редакция и съставителство "Православна беседа"

© Превод от сръбски език Елена Узунова, Филип Андреев